
Aktualizacja dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego odpowiedzią na nowe wyzwania rozwojowe

Zbigniew Strzelecki

STRESZCZENIE

Chcąc w przyszłości zarządzać środkami własnymi oraz europejskimi, musimy dysponować zarówno wspólnie wypracowaną strategią, jak i planem zagospodarowania przestrzennego województwa. Oba dokumenty, na podstawie obowiązującego prawa, przygotowuje samorząd województwa. Strategia i plan są podstawą operacyjnego zarządzania programami i projektami realizowanymi na poziomie regionalnym oraz tworzonymi we współpracy ze wszystkimi partnerami. Ze względu na zmieniające się uwarunkowania społeczne i ekonomiczne, postęp cywilizacyjny i współfinansowanie rozwoju ze środków Unii Europejskiej Samorząd Województwa Mazowieckiego musi zaktualizować oba dokumenty strategiczne, bowiem będą one podstawą nowoczesnego i trwałego zarządzania regionem. Skuteczne zarządzanie rozwojem Mazowsza jest obecnie możliwe tylko przy aktywnym współdziałaniu wszystkich zainteresowanych osób i podmiotów. Artykuł nakreśli zasady uzgodnień i konsultacji społecznych z interesariuszami rozwoju województwa mazowieckiego.

Wprowadzenie

Zarządzanie zarówno środkami własnymi, jak i funduszami europejskimi w regionie musi bazować na wspólnie wypracowanej strategii rozwoju i wspólnym planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Wspomniane dokumenty, zgodnie z zapisami ustawowymi, przygotowuje samorząd województwa. Stanowią one podstawę zarządzania operacyjnego programami i projektami realizowanymi na poziomie regionalnym oraz tworzonymi we współpracy ze wszystkimi, określonymi ustawowo, partnerami. Dokumenty te muszą być aktualizowane, by w odpowiedni sposób diagnozować wyzwania, na które trzeba odpowiedzieć celami rozwojowymi, kierunkami działań oraz programami z nich wynikającymi.

Niniejsze opracowanie składa się z kilku części. W pierwszej z nich zawarte są podstawy prawne polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa. W nawiązaniu do nich, w dalszych częściach zostały omówione, opracowane przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie (MBPR), dokumenty: *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego* i *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego*. Następnie przedstawiono podejście do aktualizacji tychże dokumentów, zarys harmonogramu planowanych prac oraz metodę ich opracowania.

Strategia i *Plan* zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego stanowią wspólne, samorządowe dokumenty zarządzania strategicznego, czyli są efektem wspólnych prac, opinii i konsultacji, nie tylko z liderami województwa mazowieckiego, ale również z mieszkańcami regionu.

Podstawy prowadzenia polityki rozwoju przez samorząd województwa

Polityka rozwoju prowadzona obecnie przez samorząd województwa wynika z zapisów dwóch podstawowych dokumentów strategicznych regionu: *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020*, uchwalonej w 2006 roku¹ oraz *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego z 2004 roku*². Krajową podstawą prawną przyjęcia tych dokumentów przez Sejmik Województwa Mazowieckiego jest *Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa*³. Ustawa ta mówi, że strategia, jej uchwalanie, opracowywanie oraz realizacja bieżącej polityki rozwoju w oparciu o strategię należy do wyłącznej właściwości sejmiku województwa.

Ponadto w art. 12 tej ustawy znajduje się zapis, że samorząd województwa przy realizacji polityki rozwoju współpracuje z grupami partnerów ściśle określonymi w ustawie. Najważniejszymi z nich są jednostki samorządu terytorialnego poziomu lokalnego z obszaru województwa oraz samorząd gospodarczy i zawodowy województwa. Liczba tylko tych partnerów jest bardzo duża. Samorząd województwa współpracuje również z administracją rządową, przede wszystkim z wojewodą. Na posiedzeniu Komisji dialogu społecznego ustalono, że współpraca będzie bardzo ściśle prowadzona w oparciu o jej decyzje. Samorząd współpracuje również z innymi województwami, głównie z sąsiadującymi z Mazowszem, z którymi uzgadnia swoje zamierzenia strategiczne. Ważnymi partnerami są również organizacje pozarządowe, realizujące zadania publiczne w imieniu państwa i samorządów, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, z którymi samorząd na bieżąco współpracuje, nie tylko podczas realizacji projektów badawczych, ale również tworząc różnego rodzaju rady i komisje.

Wymienione wyżej jednostki są główną grupą partnerów. Do tej grupy należy dodać mieszkańców Mazowsza, którzy mają identyczne prawa w zakresie zgłaszania wniosków, uzgadniania dokumentów strategicznych województwa, jak wcześniej wymienione organizacje instytucjonalne.

Kolejną krajową podstawą prawną, która określa ramy tworzenia i realizacji omawianych dwóch dokumentów strategicznych, jest *Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*⁴. Określa ona podmioty i zadania, za które są odpowiedzialne podmioty. Zgodnie z jej zapisami, w skali regionu politykę rozwoju prowadzi przede wszystkim samorząd województwa – na podstawie strategii rozwoju. W szczególności określa, co podmioty powinny realizować w oparciu o dokumenty zarządzania strategicznego. Ponadto w *Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, art. 38 wskazuje na organy samorządu województwa mazowieckiego jako jednostki odpowiedzialne za sporządzeniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa⁵.

¹ Dokument przyjęty uchwałą Nr 78/06 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 29 maja 2006 roku. Strategia ta stanowi aktualizację uchwalonej w styczniu 2001 roku *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*.

² *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* został przyjęty uchwałą Nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 czerwca 2004 roku.

³ Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.

⁴ Dz.U. z 2009 r. Nr.84, poz. 712 z późn. zm.

⁵ Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Pierwszym, podstawowym dokumentem programowym jest *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)*. Dokument przyjęty w maju 2006 roku jest drugą redakcją od momentu jej uchwalenia. Na bieżąco były i są prowadzone prace o charakterze monitorującym realizację celów i zadań oraz projektów zapisanych w *Strategii*. W roku 2010 w Mazowieckim Biurze Planowania Regionalnego w Warszawie powstał raport, który dał podstawy do drugiej aktualizacji *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*⁶. Następnie 20 czerwca 2011 roku Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął *Uchwałę Nr 84/11 w sprawie zasad, trybu i harmonogramu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*. Według wstępnego harmonogramu prac, zakończenie aktualizacji *Strategii* jest przewidywane na październik 2012 roku.

Obowiązująca *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020* powstała nie tylko dzięki samorządowi województwa. Przy jej przygotowywaniu odbywała się bardzo szeroko współpraca w ramach tzw. partnerstwa społecznego. W odróżnieniu od pierwszej strategii, opracowanej przez ekspertów, druga została tak przygotowana, aby wszystkie jednostki samorządu województwa uczestniczyły w tym procesie, identyfikowały się z tym dokumentem i poczuły zobowiązanie do jego realizacji w praktyce. Z punktu widzenia metody powstawania dokumentu, proces został w pewnym sensie odwrócony po to, by nie tylko pogodzić interesy wszystkich stron biorących udział w realizacji, czyli podmiotów uprzednio wymienionych. Również, aby dążyć do wytwarzania pewnego zarzewia kapitału społecznego. Istnienie takiego kapitału w poszczególnych częściach regionu zawierają wyniki badania zaufania do instytucji życia publicznego, przeprowadzonego przez MBPR w oparciu o ankietyzację mieszkańców Mazowsza⁷.

W podobnej procedurze, z szeroko przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi, będą przebiegać prace nad trzecią wersją *Strategii Mazowsza*, zaktualizowanej, dostosowanej funkcjonalnie do nowych warunków zarządzania strategicznego.

Wszystkie podmioty zainteresowane zgłaszaniem różnorodnych projektów, zarówno w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa 2007-2013, jak i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, muszą identyfikować się ze *Strategią* – dla wnioskodawców stanowi ona pewien bodziec do kreowania projektów rozwojowych. Przez metodologię oceny projektów, samorząd Mazowsza zachęcił wnioskodawców do dokładnego zapoznania się ze *Strategią Rozwoju Województwa, Planem Zagospodarowania* i innymi programami województwa. Te podstawowe dokumenty, w wielu przypadkach, decydowały o powodzeniu na etapie oceny merytorycznej projektów.

Cel nadrzędny, cele strategiczne i pośrednie *Strategii Mazowsza* obrazuje załączony schemat (*Rys. 1*). W *Strategii* określono 5 celów pośrednich, od kapitału społecznego począwszy, jako najważniejszego elementu rozwojowego, na rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

⁶ Uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego Nr 73/11 z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Monitoring Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020. Raport”.

⁷ Por. *Barometr Mazowsza. Zaufanie do instytucji życia publicznego na poziomie lokalnym*; MBPR *Trendy rozwojowe Mazowsza*; Warszawa 2011.

i kształtowaniu wizerunku regionu skończywszy. Zidentyfikowano i zdefiniowano 3 cele strategiczne: budowę społeczeństwa informacyjnego i poprawę jakości życia mieszkańców, zwiększenie konkurencyjności regionu w układzie międzynarodowym oraz poprawę spójności społecznej i gospodarczej regionu w warunkach rozwoju zrównoważonego. Dzisiaj można stwierdzić, że Mazowsze będzie starać się budować gospodarkę opartą na wiedzy. Należy także myśleć o tym, jak może dołączyć do krajów biorących udział w przełomie cywilizacyjnym. Powodzenie Polski i województwa mazowieckiego będzie zależało od możliwości zbudowania kapitału intelektualnego. Celem nadrzędnym strategii jest wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie. Stanowi to podstawę poprawy jakości życia ludności.

Rys. 1. Układ celów Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego

Źródło: Samorząd Województwa Mazowieckiego, *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)*, Warszawa 2006

Monitorowanie *Strategii* jest działaniem sformalizowanym, niezbędnym, aby dysponować wiedzą o zmianach przebiegających w województwie. W tym celu został powołany zespół składający się z osób odpowiedzialnych za konstruowanie *Strategii* i jej realizację. Dyrektorzy departamentów i jednostek organizacyjnych samorządu województwa mazowieckiego stworzyli Zespół do spraw wdrażania i monitorowania realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*,⁸ aby wiedzieć, jak poprzez ich bieżące zarządzanie przebiega re-

⁸ Na podstawie zarządzenia Nr 383/06 Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 26 lipca 2006 r. wraz z późn. zm.

alizacja celów strategii. Zespołem kieruje wicemarszałek, zaś funkcję wiceprzewodniczącego pełni dyrektor Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego w Warszawie.

Raport – *Monitoring Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego* zawiera ocenę realizacji celów i konkretnych kierunków działań w ramach celów *Strategii*. Monitoring prowadzony jest z uwzględnieniem ściśle określonej procedury, czteroletniego okresu raportowania. Zawarta jest w nim analiza wskaźnikowa sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie oraz zestawienie zadań samorządu województwa oraz zidentyfikowanie działań podejmowanych przez inne podmioty na obszarze województwa. Z obszernego raportu powstanie skrót wraz z załącznikami i wskaźnikami, który zostanie opublikowany w formie papierowej i na stronach internetowych Samorządu Województwa Mazowieckiego i MBPR. Raport ten stanowi punkt wyjścia do wspólnej pracy przy tworzeniu nowej wersji *Strategii*, odpowiadającej na aktualne wyzwania strategiczne w regionie.

Jeden z podstawowych wniosków wynikających z raportu wskazuje, że województwo mazowieckie utrzymuje i umacnia swój status najbardziej rozwiniętego regionu w Polsce. Po drugie, procesy społeczno-gospodarcze w poszczególnych regionach zachodzą jednak z różną prędkością. Należy więc wzmacniać bazę ekonomiczną ośrodków miejskich położonych poza Obszarem Metropolitalnym Warszawy, a zwłaszcza ośrodków subregionalnych: Radomia, Płocka, Siedlec, Ostrołęki, Ciechanowa. Po trzecie, Obszar Metropolitalny Warszawy umacnia swoją pozycję jako wiodący ośrodek gospodarczy w Polsce i Unii Europejskiej. Po czwarte, w celu zwiększenia zasięgu oddziaływania Warszawy należy przyspieszyć prowadzenie inwestycji wzmacniających i pogłębiających procesy dyfuzji impulsów rozwojowych, płynących z metropolii warszawskiej. Obszar oddziaływania Warszawy na otoczenie obejmuje przestrzeń o promieniu około 30-40 kilometrów. Istotne jest, aby obejmował szerszy zasięg – do 50-70 kilometrów. Obecne ograniczenie dyfuzji impulsów rozwojowych wynika z niedostatecznie wykształconych powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami subregionalnymi. Przeszkodą są braki w bezpośrednich połączeniach transportowych, tak kolejowych, jak i drogowych, co staje się istotną barierą rozwoju dla tych ośrodków. W związku z tym nie mogą zaskakiwać wyniki badania ankietowego MBPR⁹, w którym na pierwszym miejscu samorządy lokalne podkreślają potrzebę rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej. W zaktualizowanej *Strategii* należy wzmocnić znaczenie ośrodków węzłowych, aby impulsy rozwojowe przechodziły od centrów do ich otoczenia. W ten sposób kaskadowo kształtowałyby się regionalne centra wzrostu.

Jakie więc rekomendacje nasuwają się na podstawie monitoringu *Strategii*? Mimo iż realizacja *Strategii* przebiega w warunkach szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, właściwie został dokonany dobór celów i ciągle aktualną pozostaje konstrukcja drzewa celów *Strategii*. Również kierunki działań, które przypisano do celów pośrednich *Strategii*, nie wymagają znaczącej weryfikacji. Prowadzona polityka rozwoju przynosi wymierne rezultaty, jeśli w efekcie jej realizacji cały region podlega modernizacji i nie występują obszary, w których nie zachodzą żadne zmiany. W związku ze zmianą systemu zarządzania strategicz-

⁹ Por. *Zadania samorządów na Mazowszu. Raport z wyników ankietyzacji jednostek samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego; MBPR Trendy rozwojowe Mazowsza; Warszawa 2011.*

nego rozwojem Polski, zaistniała potrzeba dostosowania strategii regionalnych do przyjętych bądź przyjmowanych krajowych dokumentów programowania i planowania strategicznego. 13 lipca 2010 roku Rada Ministrów przyjęła *Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie* (KSRR). Ponadto obecnie trwają prace nad:

- długookresową strategią rozwoju kraju,
- aktualizacją Średniookresowej strategii rozwoju kraju,
- koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju 2030,
- strategią innowacyjności i efektywności gospodarki,
- strategią rozwoju kapitału ludzkiego,
- strategią rozwoju transportu,
- strategią: Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
- strategią: Sprawne Państwo,
- strategią rozwoju kapitału społecznego,
- strategią bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej,
- strategią zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa.

Dokumenty programowe województwa powinny być zgodne z wymienionymi strategiami krajowymi. Przeprowadzona ocena procesu i postępu wdrażania zamierzeń strategicznych w pełni uprawnia do przyjęcia uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego, na podstawie której rozpoczęto prace aktualizacyjne obecnie obowiązującej *Strategii Mazowsza*.

Po przedstawieniu raportu z monitoringu *Strategii Zespołowi do spraw wdrażania i monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*, Zespół jednogłośnie zarekomendował Zarządowi Województwa Mazowieckiego przyjęcie tego raportu oraz skierowanie pod obrady Sejmiku wraz z projektem uchwały o aktualizacji *Strategii*. Następnie przekazano projekt raportu do konsultacji ze środowiskiem eksperckim i zawodowym poprzez Wojewódzką komisję urbanistyczno-architektoniczną. W dalszej kolejności raport został przedstawiony Zarządowi Województwa Mazowieckiego, a po jego akceptacji, raport przyjął Sejmik Województwa Mazowieckiego¹⁰. Na jego podstawie Sejmik podjął uchwałę, która skutkuje rozpoczęciem procedury aktualizacji *Strategii*¹¹. Stosowną uchwałę podjął następnie Zarząd Województwa Mazowieckiego¹².

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, po przyjęciu przez Sejmik w 2004 roku, podlega okresowej ocenie. Jest to jedyny dokument, który zgodnie z ustawą, Sejmik Województwa Mazowieckiego musi ocenić co najmniej raz podczas swojej kadencji. Celem oceny *Planu* jest określenie potrzeby aktualizacji jego ustaleń, podstawy do

¹⁰ Uchwała Nr 929/47/11 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie wniesienia pod obrady Sejmiku Województwa Mazowieckiego projektu uchwały Sejmiku w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Monitoring Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020. Raport”.

¹¹ Uchwała Nr 84/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie zasad, trybu i harmonogramu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

¹² Uchwała Nr 1234/55/11 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie podjęcia prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020.

podjęcia decyzji o przystąpieniu do zmiany *Planu* lub uznania jego aktualności. Po raz pierwszy przeprowadzono *Ocenę Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* w 2006 roku¹³. Ponowna taka ocena została dokonana i przyjęta przez Zarząd Województwa Mazowieckiego i Sejmik Województwa Mazowieckiego w roku 2010¹⁴. Jednocześnie, na podstawie ustaleń drugiej oceny, Sejmik podjął 11 października 2011 roku Uchwałę Nr 166/10 o sporządzeniu Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Główny wniosek wynikający z oceny, stanowiący podstawę do wykonania projektu uchwały o potrzebie aktualizacji *Planu*, wskazuje, że duża część zadań została już zrealizowana, a zatem jest nieaktualna i wymaga zastąpienia innymi zadaniami. Należy zweryfikować polityki przestrzenne z *Planu* z uwagi na to, że wystąpiły nowe tendencje zmian w przestrzeni województwa. Z tego powodu niektóre zadania będą wykreślone, zmienione lub zastąpione nowymi. Wystąpiły nowe tendencje w kontekście metropolizacji, tworzenia ośrodków subregionalnych, procesów dyfuzji rozwoju na ośrodki i obszary pozametropolitalne, niedysponujące wystarczającymi czynnikami endogenicznymi, aby zainicjować rozwój. Powstały nowe uwarunkowania prawne dotyczące realizacji *Planu*, zarówno na poziomie rządowym i samorządowym, jak również dokumenty, które należy zaaplikować do *Planu*. Ponadto narastają różne kolizje przestrzenne i konflikty społeczne w realizacji inwestycji, związane z tworzeniem rezerw terenów pod infrastrukturę liniową. Powstają komitety, które zawiązują stowarzyszenia przeciwko drodze, w obronie drogi z tej lub innej strony miasta. Konflikty te należy albo rozwiązać, albo w partnerstwie społecznym uzyskać consensus w stosunku do nich. Jako przykład mogą służyć konflikty wokół trasy Olszynki Grochowskiej czy Legionowskiej Trasy Mostowej. Większość konfliktów wynika z braku środków odszkodowawczych, przeznaczonych na wykup działek, a także z braku przesądzeń do przebiegu i terminów realizacji wielu inwestycji. Tylko w Obszarze Metropolitalnym Warszawy zidentyfikowaliśmy 97 konfliktów dotyczących realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Problem ten powinien być rozwiązany w nowym *Planie*.

Obecnie występują pewne niejasności w planowaniu na poziomie regionalnym, wynikające z przesłanek prawnych na poziomie krajowym – problemu braku jasnej koncepcji planowania i programowania wojewódzkiego, a zwłaszcza braku jednoznacznie określonych funkcji dyrektywnych planu. Projekt nowej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie znalazł się w wykazie ustaw, które będą procedowane przez Rząd i Parlament do końca kadencji w 2011 roku. Z tego powodu obowiązuje rzeczywistość prawna na podstawie ustawy z 2003 roku, w której wciąż nie przyjęto, w świetle tej ustawy, koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. Dokument ten określa, z punktu widzenia polityki państwa, uwarunkowania rozwoju przestrzennego województwa i priorytetowe kierunki działań. Z powodu braku nowej ustawy, nie ma nowej wizji koncepcji, nieznane

¹³ Przyjęta w formie informacji Sejmiku Województwa Mazowieckiego 9 października 2006 roku

¹⁴ Uchwała Nr 1844/381/10 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 14 września 2010 r. w sprawie wniesienia pod obrady Sejmiku Województwa Mazowieckiego projektu uchwały Sejmiku w sprawie przyjęcia dokumentu „Ocena Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”. Uchwała Nr 165/10 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 11 października 2011 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Ocena Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego”.

są rozstrzygnięcia Rządu w tym zakresie. Nie wiadomo bowiem, jaką rolę będą pełnił samorządy w delimitacji obszarów metropolitalnych, jak będą przebiegać relacje pomiędzy planami obszarów metropolitalnych a planami województw. Nieznane są rozstrzygnięcia w sprawach inwestycji strategicznych w programach rządowych, w tym wywołujących kolizje przestrzenne i konflikty społeczne. Zagadnienia te są szczególnie istotne, gdyż muszą być uwzględnione w planie województwa.

Procedura aktualizacji dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego

W 2011 roku zostaną przygotowane założenia programowe i organizacyjne aktualizacji tak *Planu*, jak i *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego*, które następnie będą uzgadniane ze wszystkimi partnerami społecznymi. Założenia obejmą:

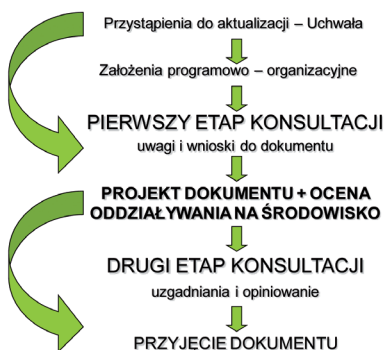
- określenie zakresu dokumentów, ich charakteru i funkcji,
- określenie procedury sporządzenia dokumentów oraz uczestników tego procesu,
- sformułowanie metody ogólnej sporządzenia dokumentów,
- ustalenie organizacji prac nad dokumentami,
- określenie głównych problemów dokumentów.

Oba dokumenty aktualizowane będą zgodnie z przesłankami ustawowymi, tj. ustawy o samorządzie województwa, ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z zapisami nowej ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, należy przygotować poza dwoma dokumentami strategicznymi, dwie nowe, wynikające z tej ustawy, oceny oddziaływania na środowisko. Postępowanie przy aktualizacji musi być też zgodne z terminami i procedurami odpowiednio zaadresowanymi do partnerów społecznych, w oparciu o Kodeks Postępowania Administracyjnego (KPA).

Współpraca z partnerami społecznymi będzie przebiegać w sposób następujący (*Rys. 2*). Pierwszy etap konsultacji, w którym zbierane są uwagi i wnioski następuje po podjęciu uchwały przez Sejmik o przystąpieniu do aktualizacji i opracowaniu założeń programowo-organizacyjnych. W dalszym etapie opracowywany jest projekt dokumentu wraz z projektem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W dalszej kolejności, w drugiej fazie konsultacji trwa proces uzgadniania i opiniowania, aż do momentu przyjęcia dokumentów przez Sejmik.

Pierwszy etap konsultacji jest bardzo skomplikowany (*Rys. 3*). Poprzez pisemne obwieszczenie marszałka w prasie oraz BIP następuje zawiadomienie urzędów jednostek samorządu terytorialnego oraz wszystkich partnerów społecznych o przystąpieniu do aktualizacji strategii lub planu. Organizowane są w tym czasie konferencje i spotkania regionalne. Do składania wniosków do obydwu dokumentów mają prawo nie tylko instytucje i organizacje, ale również wszyscy mieszkańcy województwa. Każdy wniosek rozpatrywany jest w ramach ścisłej procedury KPA oraz ustawy o samorządzie województwa. Rozpatrzone wnioski są przyjmowane przez Zarząd Województwa Mazowieckiego. W oparciu o pierw-

Rys. 2. Procedura aktualizacji dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie MBPR

szy etap konsultacji przygotowujący jest projekt dokumentu, a następnie wniosek do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o zakres Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko. Dokument ten jest przygotowujący we własnym zakresie, jedynie we współpracy z ekspertami.

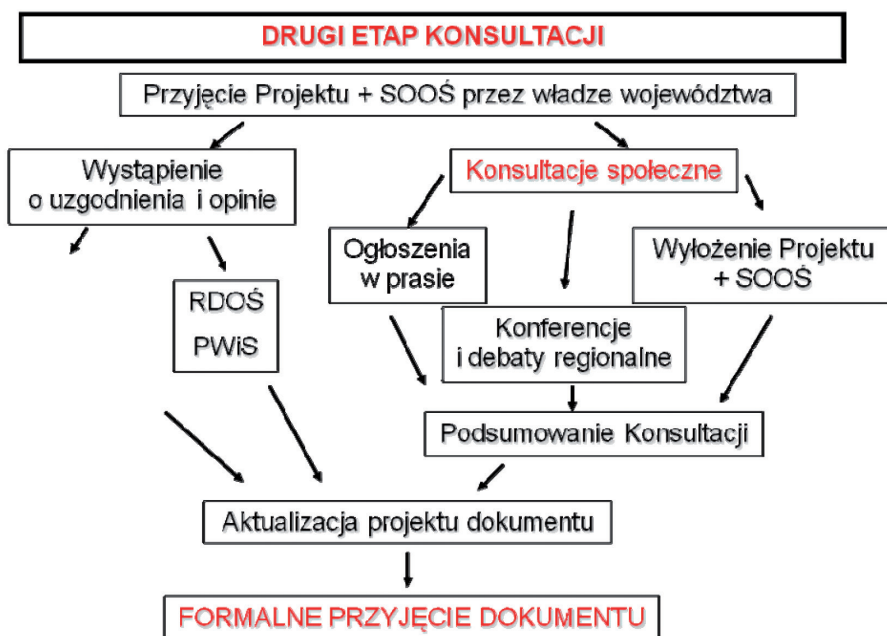
Rys. 3. Pierwszy etap konsultacji społecznych dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie MBPR

Stworzenie projektu dokumentu kończy pierwszy etap konsultacji i rozpoczyna drugi, który powtarzany jest aż do otrzymania zaktualizowanego i sformalizowanego dokumentu (Rys. 4). W ostatecznej formie dokument przyjmuje zarząd województwa oraz sejmik. Praca nad dokumentem obejmuje nie tylko ekspertyzy, ale jest związana również z pojęciem społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerstwa społecznego. Równoległe z wystąpieniami o uzgodnienia i opinie będą zamieszczane ogłoszenia w prasie, organizowane konferencje, zbierane wnioski oraz prowadzone dyskusje nad pewnymi założeniami. Aktualizacja projektu dokumentu odbędzie się poprzez szeroką debatę publiczną całego Mazowsza, z zaangażowaniem wszystkich zidentyfikowanych ustawowo partnerów społecznych samorządu województwa i zainteresowanych mieszkańców Mazowsza.

Rys. 4. Drugi etap konsultacji społecznych dokumentów strategicznych województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie MBPR

Podsumowanie

Aktualizacja *Strategii i Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego* przebiega i będzie przebiegać w sposób zgodny z obowiązującym prawem oraz zasadami funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. Poza własną pracą samorządu i eks-

pertyzami zewnętrznymi przyszły kształt zaktualizowanych dokumentów będzie zależeć od wyników konsultacji społecznych. Konferencje organizowane w pierwszej kolejności obejmą poziom subregionów Mazowsza, aby przedstawić planowane zmiany w dokumentach i uskutecznić proces zbierania uwag i wniosków. Wstępne wersje zaktualizowanych *Strategii* i *Planu* będą poddane szerokiej debacie publicznej, aby obszary i kierunki polityki rozwoju w województwie łączyły mieszkańców regionu, podmioty działające na jego terenie oraz umożliwiały efektywną współpracę na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju Mazowsza. Dodatkowo przy procesie aktualizacji będzie budowana i uzupełniana baza danych definiująca potencjały i słabe strony regionu, planowane inwestycje i inicjatywy oraz bariery przy ich realizacji.

W świetle powyższych teoretycznych i praktycznych rozważań i ustaleń, należy stwierdzić, że dobrą strategią jest wspólna strategia, a dobrym planem – wspólny plan.

ABSTRACT

This article contains information on assumptions and goals of planned up-dating of strategic documents that govern development of the region of mazowieckie voivodship. Development conditions of the region has changed since the time, when development strategy and spatial development plan for the region were adopted. New challenges have appeared and development conditions have changed. Thus the up-date of the strategic documents is necessary. They form the basis for operational management of programs and projects implemented at the regional level. As such, they must be prepared in collaboration with many partners coming both from the public and the private sector. Up-dating is needed in order to properly diagnose the current challenges that must be addressed by development policies.

In the first part of the article legal basis for formulation of development policy conducted by the regional government are outlined. In the second part an approach to the update of these documents is outlined. The outline contains the planned work schedule and the method of the documents development. Development strategy and spatial development plan constitute documents for strategic management of the region development. In the procedures anticipated the focus is placed at consultations, which are supposed to consolidate all parties involved in different ways in preparation and implementation of development plans.
